

Česká meteorologická společnost

Informační VĚSTNÍK

Číslo 1/2015

červenec 2015

Vážení členové a příznivci České meteorologické společnosti,

Po loňském roce, který byl docela bohatý na významné události jak pro naši společnost, tak i v mezinárodním kontextu (akce Evropské meteorologické společnosti EMS&ECAC 2014 v Praze s doprovodnou panelovou diskusí ke klimatické změně, velmi úspěšný společný seminář s Amatérskou meteorologickou společností na Lipně nebo zveřejňování výsledků IPCC AR5) by se mohlo zdát, že letošní rok bude poněkud chudší. Méně vnějších aktivit nám ale dává větší prostor pro úkoly uvnitř naší Společnosti, které jsou neméně důležité.

Jeden takový úkol již byl na jaře splněn. Ne že by všechny práce byly hotovy, internetová verze Meteorologického slovníku – eMS bude nakonec patrně, jak u takových produktů bývá zvykem, nikdy nekončícím úsilím a úkolem, neboť je stále co vylepšovat ve vlastním provedení a technickém řešení i dodávat nové termíny či zpřesňovat ty obsažené. S podrobnějšími informacemi k uveřejnění elektronického vydání Slovníku přichází v tomto Věstníku doc. Řezáčová, která vede práce terminologické skupiny.

Tradiční akcí je samozřejmě opět náš výroční seminář. Bu- de letos zaměřen poněkud specifičtěji, tématem je atmosférická chemie, její důsledky a podmínky v atmosféře. Cílem bylo přilákat i členy pracovně zaměřené na kvalitu ovzduší, pro které v našich minulých tématech nebylo vždy jasné místo. Jak se to podařilo, ukáže až samotný seminář, v tuto chvíli je zřejmé, že zájem je poněkud užší, ale z přihlášených příspěvků je patrné, že by mohlo dojít k užitečným kontaktům řady směrů, které jsou s daným tématem spojeny a které hrají v procesech atmosférické chemie významnou roli. Podrobnější informace přináší ing. Lipina, hlavní organizátor akce, které se ujala ostravská pobočka. Děkujeme a těšíme se. Součástí bude i Valné shromáždění, které by mělo mimo jiné projednat a schválit změnu Stanov.

To je další důležitý úkol směrem dovnitř naší Společnosti. Z formálního hlediska je třeba upravit Stanovy tak, aby- chom se mohli v souladu s novým občanským zákoníkem stát tzv. zapsaným spolkem. Po diskusi na loňském Valném shromáždění se přitom pokoušíme i najít možnosti, jak naši Společnost otevřít více pro vážné zájemce o meteorologii, byť ne zrovna pracující v oboru. S tím možná trochu souvisí i diskuse o náplni činnosti České meteorologické společnosti, kterou samozřejmě vedeme v rámci výboru Společnosti, ale která byla otevřena i v rámci širší meteorologické obce v minulém čísle Věstníku uveřejněním námětů z dopisu k. Halásově. V tomto čísle uvádíme názory k. Barbořika. Podstatný společný jmenovatel všech diskusí je web Společnosti. Zde snad dochází, byť pomalu,

k postupným krůčkům, které snad povedou k stránkám ne- sloužícím pouze k technickému kontaktu při přihlašování se na výroční seminář, ale i k webu, který by mohl i zaujmout. Neměli bychom také zapomenout na Valném shromáždění projednat a schválit Zprávu o hospodaření ČMeS, kterou předkládáme v předběžné verzi rovněž v tomto Věstníku.

Nakonec i akce EMS letos bude, jako již tradičně EMS&ECAM 2015, tentokrát v Sofii, s hlavním tématem „High impact weather and hydrological hazards: from observation to impact mitigation“. A pokud jde o klimatickou změnu, pak na sklonku roku vlastně již také tradiční akce, tentokrát velmi ostře sledovaná a důkladně připravovaná, COP 21 v Paříži, organizovaná v rámci UNFCCC, která jistě i u nás přitáhne začátkem prosince pozornost.

Závěrem mi dovolu- te, abych omluvil zpožděné vydání tohoto čísla Věstníku. Tak trochu je to v souvislosti s velkou mezinárodní akcí (IUGG 2015), která se v Praze konala koncem června a počátkem července, do toho postupně čas dovolených a vlny veder. Na rozdíl od povodní v minulých letech, které pro řadu službu konajících meteorologů znamenají pravidelně vysoké nasazení s požadavky na četné obnovování informací, předpovědi a výstrah, zdálo se mi, že kromě těch pochybných dotazů typu zda se jedná o pro- jev klimatické změny, zřejmě docela rekordní horké vlny až tak moc zájmu nejprve nevyvolaly. Až s postupujícím zvyšováním míry sucha se situace trochu změnila, i když, jak jsem sledoval předpovědi, nějaké vyšší požadavky na me- teorologické informace (např. kdy se konečně ochladí, kdy už konečně začne pršet) jsem z médií nezaznamenal. Ale mohu se při pohledu z venku mýlit ... Jinak je to asi zase běžný přístup, okamžité škody při povodních jsou taháky, zatímco postupně narůstající sucho se prosazuje mnohem hůře. I když možná v konečném důsledku, a třeba i v blízké budoucnosti, mohou být i u nás tyto škody významnější ...

Tomáš Halenka

*Pozvánka na výroční seminář ČMeS,
21. – 23. září 2015
Penzion Mostař u Žermanické přehrady
(nedaleko Ostravy)*

**Atmosférická chemie a její interakce s procesy v atmo-
sféře**

www.cmes.cz/seminar2015

Meteorologický slovník na webu ČMeS

Začátkem února 2015 zveřejnila Terminologická Skupina ČMeS (dále jen TS) elektronickou verzi meteorologického

slovníku (dále jen eMS) na webovských stránkách ČMeS a v březnu proběhl první upgrade slovníkových stránek. Uživatelé najdou slovník na linku <http://slovník.cmes.cz/>, na který odkazuje úvodní stránka webu ČMeS (<http://www.cmes.cz/cs>) ve sloupci odkazů.

Slovník považujeme za otevřený produkt, který bude TS aktualizovat na základě vlastních poznatků i podnětů od uživatelů eMS. Komunikace s uživateli je v současnosti umožněna zasláním sdělení na emailovou adresu slovník@cmes.cz. Přes tuto adresu i přímo na adresy členů TS jsme již dostali několik uživatelských návrhů na opravy a doplnění explikací. Je třeba říci, že vždy šlo o věcné a konstruktivní připomínky. Část z nich již TS projednala a použila, některé jsou připraveny pro další upgrade a část připomínek je nyní v jednání. Zdá se tedy, že uživatelé přijali eMS pozitivně a všech připomínek si velmi ceníme. Počet přístupů ke slovníku je týdně automaticky registrován přes TOPlist.cz a od zavedení eMS na webové stránky ČMeS jsme zaregistrovali 1834 přístupů.

Informace o práci TS na přípravě eMS je zahrnuta do předmluvy dostupné z titulní stránky produktu. Členové ČMeS byli o vývoji eMS informováni na stránkách Věstníku ČMeS, na seminářích ČMeS a informace o zprovoznění eMS byla uvedena i v časopisu Meteorologické Zprávy (2/2015) v rubrice INFORMACE-RECENZE. Mezi informace dostupné z titulní stránky eMS patří i složení TS a seznam externích spolupracovníků, kteří v různém rozsahu přispěli k tvorbě explikací. Tento seznam i složení TS se jistě bude doplňovat a vyvíjet. O uvolnění z práce TS požádal doktor Karel Vaníček vzhledem k odchodu do důchodu. Za jeho rozsáhlou a kvalitní práci při revizi a aktualizaci řady explikací mu patří naše velké poděkování.

V současné době je práce TS zaměřena na řešení několika problémových okruhů. Na prvním místě jde o opravy a aktualizaci hesel a příslušných explikací spolu s doplňováním hesel nových. Je zřejmé, že tento proces bude pokračovat i v budoucnu a komunikace s uživateli je jeho důležitou součástí. Druhým úkolem je aktualizace věcných rejstříků. Do zahajovací verze byl zařazen aktualizovaný český a anglický rejstřík a při březnovém upgradu byl připojen rejstřík slovenský. V současné době probíhá práce na aktualizaci dalších tří cizojazyčných rejstříků. Teprve po dokončení této práce budeme moci přejít od současného pracovního označení BETA verze ke skutečné ALFA verzi. Třetím okruhem budoucí práce, kterému TS věnovala již řadu diskusí, je modernizace eMS jako softwarového produktu. Koncepce databázového přístupu k uloženým informacím i požadavek na rozšiřování vyhledávacích prostředků jsou v zásadě jasné. Obtížnější je jejich realizace, při níž potřebujeme asistenci i nad rámec meteorologických a klimatologických znalostí.

Závěrem této stručné informace chci jménem TS poděkovat všem za vlídné přijetí eMS. Věříme, že členové ČMeS přijmou tento produkt za svůj a pomohou nám s jeho dalším zlepšováním.

Daniela Řezáčová

Výroční seminář ČMeS 2015

Výroční seminář ČMeS v roce 2015 se tradičně uskuteční v druhé polovině září (21.–23. 9. 2015, tj. pondělí–středa) tentokrát na Ostravsku v lokalitě Žermanické přehrady v Penzionu Mostař na Lučině (<http://mostar.penzion.com/>).

Název a téma letošního semináře je **Atmosférická chemie a její interakce s procesy v atmosféře**.

Předpokládají se příspěvky z oblasti čistoty a kvality ovzduší, zvláště pak informace o analýzách složení atmosféry a jejich příměsí v závislosti na místě a čase, chemických procesech, které složení atmosféry ovlivňují, i meteorologických podmínkách těchto procesů, a to jak v krátkodobém, tak i dlouhodobém měřítku. Vítány jsou i příspěvky zabývající se chemismem srážek a různými vlivy aerosolů včetně jejich role v mikrofyzikálních procesech tvorby oblaků a srážek. Stranou jistě nezůstanou informace o emisních poměrech, a to nejen běžných polutantů, ale mj. i skleníkových plynů, informace o scénářích jejich produkce či strategii jejich redukci. Velmi žádoucí jsou i příspěvky o modelování chemických procesů a přenosu znečištění v atmosféře, i s možným vlivem na počasí a klima. Pozornost bude věnována rovněž předpovědi kvality ovzduší a nepříznivých rozptylových podmínek, inverzí apod., důsledkům na zdraví obyvatelstva či ekosystémy, eventuálně i legislativě v oblasti ochrany ovzduší.

Pro účastníky semináře připravujeme tematické exkurze vztahující se k Ostravsku a tématu přednášek (hutnictví, strojírenství, doly a současná Ostrava). Účastníci si budou moci vybrat z nabídky čtyř exkurzí: 1) v hutnické firmě ArcelorMittal Ostrava (dlouhodobě významný znečišťovatel životního prostředí, www.arcelormittal.com/ostrava/), 2) exkurze Dolní oblasti Vítkovice (národní kulturní památka nacházející se poblíž centra Ostravy ve Vítkovicích. Zahrnuje rozsáhlý průmyslový areál Vítkovických železáren s unikátním souborem industriální architektury. Souboru tří na sebe navazujících celků – černouhelného dolu, koksovny a vysokopečnického provozu – se také říká „Ostravské Hradčany“. Oblast je zapsána v seznamu Evropského kulturního dědictví, <http://www.dolniodblastvitkovice.cz/>). 3) exkurze do Lanek Parku (expozece báňského záchrannářství a nové fárání - čtvrt kilometru chodeb, které ukazují průřez historií zdejší těžby uhlí od konce 18. století do současnosti). Prohlídka štol pocházejících z poloviny 19. století je doplněná poutavým odborným výkladem, některé stroje jsou předváděny v chodu. Figuríny horníků v životní velikosti názorně ukazují, za jakých podmínek lidé v dolech pracovali (<http://lanekpark.cz/>). 4) exkurze vodního díla přehrady Žermanice <http://www.pod.cz/stranka/zermanice.html>).

Vzhledem k dostatečné kapacitě penzionu jsme posunuli **konečný termín přihlášek** (a zaslání abstraktů přednášek) na **31. červenec 2015**. Podrobnosti a registrační formulář najdete na webu ČMeS <http://www.cmes.cz/seminar2015/>. Součástí Výročního semináře ČMeS bude, jako již tradičně, Valné shromáždění ČMeS.

Přihlášené příspěvky:

Ing. Martina Čampulová (Centrum výzkumu globální změny AV ČR, v.v.i.) : Metoda pro validaci koncentrace při-

zemního ozonu kontinuálně měřené na atmosférické stanici Křešín u Pacova

Ing. Martin Beck (ČHMÚ): Užití EU ETS dat pro potřeby inventarizace emisí skleníkových plynů

Mgr. Ing. Marie Doleželová, Ph.D. (ČHMÚ): Ekonomické nástroje ochrany ovzduší

Mgr. Ing. Marie Doleželová, Ph.D. (ČHMÚ): Ozon v atmosféře - blahodárny i škodlivý (atmosférická chemie ozonu, stratosférická ozonová anomálie a její aktuální vývoj, stav znečištění troposférickým ozonem)

doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc. (KFA MFF UK): Atmosférická chemie – od znečištění ovzduší přes ozonovou díru k změně klimatu

doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc. (KFA MFF UK): Vliv městského klimatu na kvalitu ovzduší

Mgr. Peter Huszár, Ph.D. (KFA MFF UK): Vliv emisí z měst ve střední Evropě na atmosférickou chemii a klima

RNDr. Pavel Jůza (ČHMÚ): Rozptylové podmínky a měření ventilačního indexu

RNDr. Martin Jurek, Ph.D. (Přírodovědecká fakulta UP v Olomouci): Sledování prašnosti v městském prostředí pomocí čítače prachových částic v Olomouci

RNDr. Josef Keder, CSc. (ČHMÚ): Statistická předpověď znečištění ovzduší, návrh a testy metody

Dr. Grażyna Knozová (ČHMÚ): Vliv meteorologických podmínek na koncentrace PM_{2,5} v Brně (2004-2014)

Mgr. Kateřina Komínková (CzechGlobe AV ČR): Atmosférická stanice Křešín u Pacova a určení typických zdrojových oblastí pro množství CO₂ naměřené na 250 m vysokém stožáru

Mgr. Blanka Krejčí, Ing. Anna Synková (ČHMÚ): bude upřesněno

Ing. Helena Plachá (ČHMÚ): Závěry projektu Ultrajemný prach a zdraví v zemském okrese Erzgebirgskreis a v Ústeckém kraji

RNDr. Pavel Sedlák, CSc. (ÚFA AV ČR): Data z atmosférické a ekosystémové stanice Křešín u Pacova využitelná při studiu chemických procesů v atmosféře

Ing. Jaroslav Schwarz, CSc. (ÚChP AV ČR): Denní cykly aerosolů na stanici Praha – Suchdol

Mgr. Robert Skeřil, Ph.D. (ČHMÚ): Ignis Brunensis

Mgr. Ondřej Vlček (ČHMÚ): Předpovědi kvality ovzduší na ČHMÚ

Pavel Lipina

Zpráva o hospodaření za rok 2014

Finanční prostředky ČMeS byly na počátku roku 2014 deponovány na třech místech: běžném podnikatelském účtu číslo 1922595359/0800, vkladovém účtu s pravidelným obnovováním a výhodnějším úročením a konečně též v pokladně v sídle společnosti. Oba bankovní účty byly dlouhodobě vedeny u České spořitelny, a.s.. V dubnu 2014

došlo ze strany banky ke zrušení vkladového účtu (kvůli změně produktové nabídky banky) a zůstatek na vkladovém účtu byl automaticky převeden na běžný účet. Od dubna 2014 jsou veškeré finanční prostředky uloženy na běžném účtu nebo v pokladně.

K 1. lednu 2014 byl zůstatek na běžném účtu **178.782,50** Kč a v pokladně **6.237,00** Kč. Na vkladovém účtu s obnovováním bylo uloženo **20.000,00** Kč.

Na konci roku 2014 byl zůstatek na běžném účtu **176.889,92** Kč a v pokladně **13.263,00** Kč.

Příjmy a výdaje

Celkové příjmy ČMeS byly loni **131.268,33** Kč, z toho **21.000,00** Kč činila dotace od AV ČR, **35.000,00** Kč členské příspěvky, **55.200,00** Kč konferenční poplatky, **20.000,00** Kč převod z vkladového účtu).

Výdaje loni dosáhly **126.134,96** Kč. Mezi nimi dominují tři tradiční položky: pořádání semináře (39.461,00 Kč), přednáškového cyklu „Hovory“ (26.019,00 Kč) a vydávání Věstníku (9.884,00 Kč). Loni také ČMeS vyplatila na dohodách o provedení práce 40.900,00 Kč některým autorům podílejícím se na technických a organizačních pracích spojených s přípravou elektronického vydání Meteorologického slovníku.

Petr Skalák

Z činnosti poboček v 1. pololetí 2015

Přednášky pobočky ČMeS v Hradci Králové:

- 5. 2. 2015 - Ing. Marcel Lesák (ČHMÚ): Začátky silniční meteorologie v Gruzii
- 9. 3. 2015 - RNDr. Radim Tolasz, Ph. D. (ČHMÚ): Mezinárodní spolupráce a klimatologie v ČHMÚ
- 23. 4. 2015 – Mgr. Martin Hynčica (ČHMÚ): Dlouhodobé změny skupenství srážek v Evropě
- 20. 5. 2015 – Mgr. Martin Stránek (ČHMÚ): Klasifikace klimatu Brna
- 23. 6. 2015 – RNDr. Ladislav Metelka, Ph. D. (ČHMÚ): Co jste nevěděli o ozonu (a báli jste se zeptat)

Přednášky pobočky ČMeS v Ostravě:

- 9.2.2015 - RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc. (ČHMÚ p/Brno): Projevy a dopady sucha na území ČR
- 23.2.2015 - Mgr. Petr Skalák (ČHMÚ Praha): Pražský tepelný ostrov
- 23.2.2015 - RNDr. Bořek Navrátil (UP Olomouc/ZŠ Vsetín): Klima města Vsetín a výuka meteorologie na ZŠ
- 30.3.2015 - RNDr. Jan Pretel, CSc. (ČHMÚ Praha): Sucho jako jedno z rizik klimatické změny
- 13.4.2015 - Mgr. Martin Novák (ČHMÚ p/Ústí nad Labem): Meteorologické příčiny povodní v letech 2009 a 2010 na vybraných tocích severu Čech
- 27.4.2015 - RNDr. Zdeněk Blažek, CSc. (Nový Malín): Dlouhodobý režim meteorologických podmínek rozptylu na Ostravsku
- 4.5.2015 - Ing. Jiří Maníček (Povodí Odry, s. p.): Průplavní spojení Dunaj-Odra-Labe (vývoj záměru)

11.5.2015 - prof. RNDr. Vít Voženilek, CSc. (UP Olomouc): Mapy v meteorologii a klimatologii - jak je vidí kartograf
doc. Ing. Vladimír Tomášek, CSc., Marta Tomášková (Ostrava): Japonsko

Další akce:

Schůze Výboru ostravské pobočky ČMeS (4. 5. 2015)
Výroční schůze ostravské pobočky ČMeS (18. 5. 2015)
10 let meteorologické stanice na Marušce (13. – 14. 6. 2015)

Přednášky pobočky ČMeS v Brně:

5. 1. 2015 - Ing. Mgr. Marie Doleželová, Ph.D.: Meteorologické sucho na jižní Moravě – projev negativního trendu nebo rostoucí nerovnoměrnosti jejich rozložení v čase?
12. 1. 2015 - Ing. Zdeněk Hadaš: Návrh protipovodňových opatření v povodí Loučky
26. 1. 2015 - Mgr. Stanislav Lejska: Hydrologie soutokové oblasti Bílé vody a Sloupského potoka v Amatérské jeskyni
2. 2. 2015 - RNDr. Miloslav Hradil: Novinky v aplikacích modelu WASP
9. 2. 2015 - Ing. Rostislav Fiala: Workshop o klimatu a zemědělství v Izraeli
16. 2. 2015 - Ing. Andrea Petričáková: Elektrické jevy v atmosféře
23. 2. 2015 - Mgr. Antonín Malý: Program na automatizované odvození hydrogramu z denní časové řady průtoků
2. 3. 2015 - Ing. Eva Soukalová, CSc.: Záznamy o výběru daní jako zdroj informací o povodních na jižní Moravě
9. 3. 2015 - RNDr. Ladislav Juránek, CSc.: Odhady parametrů teoretického rozdělení k odvození N-letých průtoků
16. 3. 2015 - Mgr. Pavel Zahradníček, Ph.D.: UHI - tepelný ostrov města na příkladu Prahy
23. 3. 2015 - Dr. Grażyna Knozová, RNDr. Jarmila Halířová: Výskyt přívalových dešťů a epizody vysokých koncentrací plavenin ve vodních tocích. Vybrané příklady z roku 2014
30. 3. 2015 - RNDr. Mojmír Kohut, Ph.D.: Monitoring sucha v roce 2014 na webových stránkách ČHMÚ
13. 4. 2015 - Ing. Petr Janál, Ph.D.: Stochastický variantní hydrologický model
20. 4. 2015 - Mgr. Robert Skeřil, Ph.D.: Vyhodnocení kvality ovzduší v roce 2014 na stanicích P-Brno
27. 4. 2015 - Ing. Mgr. Marie Doleželová, Ph.D.: Extremita teplotních poměrů jižní Moravy v období 1961–2014
4. 5. 2015 - Mgr. Petr Münster: Nová aplikace pro SIVS/SVRS, novinky ve VisualWeather

Přednášky pobočky ČMeS v Praze:

10.3.2015 - MSc. Carl Svoboda (KFA MFF UK): Study in Meteorology at University of Reading and in United Kingdom
24.3.2015 - Mgr. Dominik Rubáš, RNDr. Ivan Sládek, CSc. (KFGG PřF UK): Vliv počasí na infarkty myokardu
7.4.2015 - RNDr. Kateřina Šindelářová, Ph.D. (LATMOS, Institute Pierre Simon Laplace, Paříž, Francie, a KFA MFF UK): Vývoj operativního systému pro předpověď kvality ovzduší v Evropě

Informační VĚSTNÍK České meteorologické společnosti, 143 06 Praha 4, Na Šabatce 17. Praha, Praha, červenec 2015. Za obsah odpovídá doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc., předseda ČMeS. Vyrobeno ve spolupráci s Českým hydrometeorologickým ústavem. Přípomínky a návrhy zasílejte na adresu na adresu stanislava.kliegrova@chmi.cz. Neprošlo jazykovou úpravou. Neprintovatelný výtisk. Informace o ČMeS najdete na adrese <http://www.cmes.cz>.

21.4.2015 - RNDr. Lucie Pokorná, Ph.D., RNDr. Monika Cahynová, Ph.D. (ÚFA AV ČR): Roční chod trendů Tmax a Tmin na stanicích v Evropě detekovaný metodou klouzavých subsezón různé délky

5.5.2015 - RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc. (ČHMÚ, pobočka Brno): Sucho na území ČR

19.5.2015 - Mgr. Jan Karlický, doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc., Mgr. Michal Belda, Ph. D. (KFA MFF UK): Regionální klimatické simulace s modelem WRF (S přednáškou byla spojena schůze pražské pobočky ČMeS)

Z poskytnutých zpráv o činnosti poboček zpracoval

Tomáš Halenka

www.cmes.cz

Zhruba od začátku roku 2015 začaly úpravy webu ČMeS. Technicky stránky v systému Drupal upravuje Mgr. Michal Belda. Obsah (či přesněji zatím základní členění obsahu) zpracovávají doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc. a Mgr. Stanislava Kliegrová, Ph.D.

Centrální část webových stránek bude kromě informací o historii společnosti obsahovat informace o stěžejní akci ČMeS, Výročním semináři, včetně informací o Seminářích z minulých let. Budou tam odkazy na instituce spojené s meteorologií a i na další zajímavé webové stránky se související tematikou. Zvláště významné místo tam zaujímá Slovník. Uvažuje se o zveřejňování Věstníku. Měla by určitě přibýt plnohodnotná diskuse.

Zveřejňování meteorologických aktualit a dalších popularizačních článků je na uvážení. Jak psala Mgr. Olga Halásová (viz náměty k činnosti z minulého čísla Věstníku), je tu dost webových stránek jiných institucí a společností s propracovanými dílčími tématy. Navíc lidé spravující tyto stránky jsou často odborníky nebo přímo členy ČMeS, tak proč informace dublovat. Možná by tedy stačil, aspoň pro začátek, propracovaný systém relevantních odkazů.

Samostatné části webu jsou věnovány jednotlivým pobočkám a jejich aktivitám. Svě místo by si zasloužily do budoucna i jednotlivé odborné skupiny. Součástí stránek bude i jednoduchý formulář, který umožní členům upozornit na zajímavou akci, zaslat článek, fotografii.

V této fázi vítáme zejména návrhy na vylepšení struktury stránek a doplnění odkazů. V další fázi bude třeba zajistit dostatečný počet aktivních členů, kteří budou ochotni plnit webové stránky obsahem. Předem děkujeme za spolupráci a každý podnět zasláný na stanislava.kliegrova@chmi.cz.

Stanislava Kliegrová

Náměty k činnosti ČMeS

Na Výbor přišel další podnětný dopis k naší činnosti od člena ČMeS RNDr. Jiřího Barbořika. To velmi vítáme, protože Společnost vytváří a udržuje při životě z největší části právě aktivita jejích jednotlivých členů. Dopis opět přetiskujeme v původní podobě, bez úprav, stejně jak příspěvek Mgr. Olgy Halásově v minulém čísle.

S velkým zájmem jsem si přečetl příspěvek, který se týká námětů ke zlepšení činnosti ČMeS, který byl zveřejněn ve Sborníku č. 2 z prosince 2014. Vzhledem k tomu, že odbornými i organizačními záležitostmi hydrometeorologické služby jsem se zabýval po celý svůj život, dovoluji si navrhnout náměty, které by možná obohatily činnost Společnosti a možná by povzbudily některé ze starších, ale i mladších členů, kteří se odbornými otázkami meteorologie zabývají. O co kráčí uvedu na svém vlastním příkladě. Žiji jako důchodce již delší dobu v Bystřici pod Hostýnem. Zde jsem vešel ve styk s Městským úřadem a samozřejmě jeho pracovníkům pomáhám při řešení řady úkolů. Abych uvedl některé konkrétnosti. Tak na příklad, při sestavování měsíčních přehledů počasí v daném místě pro měsíční „Zpravodaj“ města, pro tentýž „Zpravodaj“ připravuji popis mimořádných událostí, pokud je průběh počasí připraví, dále je to spolupráce na úrovni povodňové komise města, poměrně úzká spolupráce s odborem Životního prostředí úřadu. Dále při spolupráci na některých odborných otázkách a studiích, které na zadání vypracovávají jiné odborné organizace/forma oponentských posudků apod./Veškerá výše uvedená činnost je vždy prezentována tak, aby rozšiřovala obzor a znalost veřejnosti v místě co se týká, například Českého hydrometeorologického ústavu i dalších institucí, které se hydrometeorologii, případně ochranou životního prostředí zabývají, a to včetně činnosti ČMeS. Domnívám se, že obdobnou činností v místech svých bydlišť se zabývá více členů ČMeS a bylo by vhodné, aby se trochu touto činností pochlubili i na půdě Společnosti, a ta by mohla tyto aktivity prezentovat.

V druhé části svého sdělení uvedu jeden konkrétní případ, kde členové ČMeS by mohli sehrát významnou roli. Na všechny obecní úřady s rozšířenou pravomocí v rámci systému centrálních upozornění a výstrah, dochází hydrometeorologické výstrahy, které mají však co se týká území obecnější platnost, například krajů, okresů apod. Zde v Bystřici jsme se domluvili, že jako člověk, který dané problematice trochu rozumím, pokusím se vždy danou hydrometeorologickou výstrahu přiblížit a aplikovat pro region města a jeho nejbližší okolí. Se znalostí geografických a urbanistických charakteristik města a okolí, je možné upřesnit, například rychlost větru, intenzitu srážek, tvorbu ledovky, náledí, znečištění ovzduší a řadu dalších jevů. Možná, že je to ode mne troufalost, ale když si představím na kolika místech v republice by mohlo za přispění členů ČMeS, dojít k upřesnění informací, tak by to nebylo k zahazení a došlo by k další propagaci hydrometeorologie. Když se vezmou do úvahy dnešní podklady ČHMÚ na internetu, tak daná věc není až tak problematická.

Znovu uvádím, že je možné, že mé sdělení a jeho prezentace je nereálné, je mimo činnost Společnosti. Já se ale domnívám, že řada členů ČMeS je takto již činná a nevidím důvod proč by tyto aktivity neměla Společnost prezentovat.

RNDr. Jiří Barbořík

A teď si dovolím na některé uvedené podněty obou autorů reagovat. A dále popsat situaci v pobožce ČMeS u nás, v Hradci Králové.

1. Obecně k aktivitám ČMeS.

ČMeS by, podle mého názoru, měla především sdružovat zájemce o meteorologii a umožňovat jim vzájemnou komunikaci. A dále se potom věnovat v rámci možností i rozvoji a popularizaci této krásné vědy. V obojím máme velké rezervy. A obojí by mohly do jisté míry vyřešit funkční a aktuální webové stránky ČMeS. To je jednoznačně úkol Výboru a práce na webu od začátku roku 2015 pokročily, i když ne tak rychle, jak bychom si přáli.

Bližší informace o webu jsou uvedeny v samostatné části tohoto Věstníku. Tady bych jen v souvislosti s tématem aktivit zmínila, že velká část prostoru na našich webových stránkách bude věnována pobožkám a jejich činností, určitě chceme prezentovat také činnosti jednotlivých členů. Třeba i ty, o kterých píše RNDr. Jiří Barbořík. Součástí stránek by měl být jednoduchý formulář, který umožní členům upozornit na zajímavou akci, zaslat článek, fotografii. Protože já jsem přesvědčená, že podobných aktivit (pomoc s meteorologickou tematikou ve výuce, meteorologických kroužků pro děti, přednášek pro veřejnost, přednášek pro plachtaře, psaní popularizačních článků do regionálního tisku či zpravodajů měst, atd.) probíhá dost, jen nejsou medializované. Tato aktivita vychází a musí vycházet od členů (a přes pobožky), kteří mají ve svých regionech různé možnosti spolupráce jak mezi sebou, tak s veřejností nebo institucemi. Výbor ČMeS pak může v případě potřeby akce oficiálně zaštitovat. Jako schůdnou a následovatelnou vidím cestu České astronomické společnosti, která na svých stránkách prezentuje činnost mnoha pobožek a sekcí. Je tedy klidně možné a i žádoucí, aby naši aktivní členové například v Olomouci vymysleli nějakou akci u nich ve městě (třeba ve spolupráci s Univerzitou, úřadem, školou) s příslušnou tematikou, a po schválení ve Výboru ji prezentovali jako oficiální akci pod hlavičkou ČMeS.

Prezentace na oficiálních akcích typu Noc vědců určitě stojí za zvážení. Opět to však závisí na vytíženosti a možnostech členů. Pokud budeme o takové formě zviditelnění uvažovat, budeme potřebovat i v regionech aktivní členy, kteří nabídnou nejen své síly a program, ale seženou i možné zázemí na univerzitách, hvězdárnách, atd. Že to není jednoduché ani pro ostatní podobné společnosti ukazuje fakt, že se konkrétně na akci Noc vědců pravidelně podílí ze 76 vědeckých společností, které jsou sdruženy v Radě vědeckých společností České republiky, jen Česká astronomická společnost. Ale opět je to věc, která by se mohla probrat v rámci diskuse na stránkách ČMeS.

Od nových webových stránek ČMeS si tedy jednoznačně slibují nový impuls do činnosti ČMeS, větší zapojení všech členů a nové nápady. Proč třeba nevyhlásit fotografickou soutěž nebo neocenit každý rok nejlepší knihu s meteorologickou tematikou?

V neposlední řadě vylepšená prezentace ČMeS může pomoci „nalákat“ nové členy, kteří se budou chtít do zajímavých aktivit zapojit.

2. Konkrétní situace na hradecké pobočce ČMeS.

Abych byla konkrétní, uvedu situaci na hradecké pobočce ČMeS, která má v současné době 19 členů. Kolem 5 členů se zúčastňuje Východních seminářů, v roce 2014 to byli 3.

Od začátku roku 2015 (psáno k 22. 6. 2015) jsme zorganizovali 4 přednášky v zasedací místnosti pobočky ČHMÚ v Hradci Králové, na které posílám cca 14 dní až 3 týdny předem našim členům pozvánky, informace dávám na nástěnku pobočky ČHMÚ i na stránky ČMeS. Průměrný počet účastníků na těchto akcích byl 9, z toho 6 členů ČMeS. To pravda není mnoho. Větší propagaci mezi veřejností neděláme z důvodu kapacitních možností zasedací místnosti na pobočce ČHMÚ v Hradci Králové, kde se přednášky konají, ale také vzhledem k potenciálním problémům souvisejícím s pohybem cizích osob v budově ČHMÚ. Obecně má ČMeS s ČHMÚ velmi dobré až nadstandardní vztahy, ale v tomto případě se ocitáme, dle mého, už na velmi tenkém ledě.

Téměř každý z těch členů, kteří na přednášky docházejí, má nebo měl nějaké „soukromé“ aktivity v oboru (přednášky pro plachtaře, kroužek pro děti při ZŠ, přednášky pro školy, atd.). O členech, kteří na přednášky nedocházejí, přehled nemám, ale věřím, že mnozí z nich aktivní podobným způsobem jsou. Tyto aktivity budu ráda prezentovat na našich „nových“ stránkách.

Dalo by se určitě zlepšit spousta věcí. Osobně už delší dobu plánuji navázat spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Hradec Králové, kde mají i obory didaktiky fyziky a zúčastňují se mnoha akcí pro veřejnost v Hradci Králové. Zatím k tomu nedošlo z obligátního důvodu (nebo výmluvy?), nedostatek času. Ale zájem našich členů o ČMeS a zlepšení její činnosti mně přinesl novou motivaci.

Stanislava Kliegrová

Z EMS

Významnou odbornou událostí tohoto roku je opět výroční setkání Evropské meteorologické společnosti, které je letos pořádáno spolu s Evropskou konferencí aplikací v meteorologii. Po loňském zastavení řady těchto konferencí v Praze letošní EMS&ECAM 2015 hostí Sofia ve dnech 7-11. září 2015. Letošním hlavním tématem je „High impact weather and hydrological hazards: from observation to impact mitigation“, kterým chce EMS&ECAM přispět k objasnění a formulaci všech článků procesu moderní předpovědi rizik extrémního počasí a povodní. Značné socio-ekonomické následky extrémních projevů počasí a jejich důsledků napříč Evropou jsou stále více zřejmé. Přínos efektivních předpovědí a varování je jasný a kvantifikovatelný – jsou zachraňovány životy, majetky, obyvatelstvo může být lépe chráněno, administrativní na různých úrovních, stejně jako podnikatelský sektor může náležitě reagovat tak, aby rizika spojená s těmito projevy extrémního počasí byla co nejmenší. Vedle specifických sekcí věnovaných této problematice jsou na programu obvyklé okruhy sekcí „Communication and Education“, „Numerical Weather Prediction“ a „The Atmospheric System and its Interactions“. Samozřejmě není zapomenuta ani klimatologie

v bloku sekcí „Climate“, navíc je nově zařazen blok „Measurements and Observations“. Více podrobností o akci viz <http://www.ems2015.eu/>. Před samotným výročním setkáním se v místě akce uskuteční tradičně Valné shromáždění zástupců členských společností.

Tomáš Halenka

EMS Silver Medal 2015

Nositel Stříbrné medaile Evropské meteorologické společnosti pro rok 2015 se stal dr. Anton Eliassen za mimořádný přínos evropské a mezinárodní komunitě environmentální meteorologie a za průkopnické úsilí směřující k volnému poskytování meteorologických dat. Jeho vědecký a organizační přínos byl stěžejní např. pro úspěšné završení aktivit vedoucích k dohodě o dálkovém přeshraničním přenosu znečištění (Convention on Long-Range Trans-boundary Air Pollution), oceněna byla i jeho role při rozšiřování pochopení meteorologických informací a procesů veřejností právě prostřednictvím jeho prosazování veřejného přístupu k meteorologickým datům a informacím. Tyto jeho hlavní aktivity budou postíženy i v jeho přednášce, která je součástí ceremoniálu udělení EMS Silver Medal v úterý 8. září a jejíž název je „Meteorology and Society: Air pollution, weather forecasting and free data“.

Anton Eliassen nepochybně měl a stále má velký vliv na vývoj meteorologie v Evropě v uplynulých dekadách. Zastával vedoucí pozice v řadě evropských i mezinárodních meteorologických struktur či organizací, jeho vedení a schopnost integrovat přispěla k rozvoji infrastruktur např. v ECMWF, ECOMET, EUMETSAT i WMO.

Anton Eliassen je i vynikajícím odborníkem, jeho výzkumná práce významně přispěla k environmentální meteorologii, především díky jeho průkopnickým pracím v modelování dálkového transportu znečištění od začátku 70. let, které poskytly řadu důležitých poznatků a technických podkladů k výše zmíněné konvenci a jejím protokolům pro snížení emisí znečištění v Evropě.

Jako silný zastávce politiky volného přístupu k datům se zasazoval o to, aby meteorologická data byla volně k dispozici, čímž významně napomohl rozšíření chápání meteorologických informací veřejností. Jeho názor poskytovat data volně k dispozici byl skutečně vizionářský a převratný.

Z materiálů zdůvodnění návrhu přeložil a zpracoval

Tomáš Halenka

** Hezké léto * Hezké léto * Hezké léto * Hezké léto **

Výbor České meteorologické společnosti přeje členům a příznivcům společnosti příjemný zbytek léta a nerušené prožití konce prázdnin či zbývajících dovolených, s počasím podle vašich představ.

** Hezké léto * Hezké léto * Hezké léto * Hezké léto **